

Posamezne številke: Na-  
vadno Din — 50, ob ne-  
deljah Din 1.—.

TABOR\* izhaja vsak dan, razven  
nedelje in praznikov, ob 18. uri z  
dodatno naslednjega dne ter etano  
mesечно na pošti D 10.—, za ino-  
zemstvo D 18.—, dostavljen na dom  
D 11.—, na izkaznice D 10.—.  
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",  
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

# POŠTNINA PAVŠALIRANA

# TABOR

Posamezne številke: Na-  
vadno Din — 50, ob ne-  
deljah Din 1.—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-  
boru, Jurčičeva ul. št. 4, 1. nad-  
stropje. Telefon intern. št. 276.  
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi  
ulici št. 4, prilije, desno. Tele-  
fon št. 24. SHS poštnoštevnica ra-  
čun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne  
vzira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, petek 14. aprila 1922.

Številka: 86.

## Sovjetska Rusija na zapadu.

Zastopniki sovjetske Rusije so za-  
čeli v Genovi pogajanja s kapitalistič-  
nimi in buržoaznimi državniki zapad-  
ne Evrope. Čičerin, Litvinov, Krasin  
e tutti quanti — v čem se razlikujejo  
od drugih diplomatov? Njihov nastop  
ne kaže nobene revolucionarne geste;  
Čičerinov govor je češkoslovaški do-  
pisni urad primerjal z volilnim govo-  
rom ambicioznega kandidata, ki upo-  
rablja velike besede, da pokrije male  
stvari. In vendar je svet pričakoval, da  
se bodo takoj pri nastopu pokazale  
globoke razlike med sovjetskimi dele-  
gati in buržoaznimi. Široka javnost  
se ne more orestiti romantičnega poj-  
movanja revolucije zlasti še ruske re-  
volucije. Rusija je za zapadnjaka  
pravičljiva dežela; komunistični prva-  
ki, ki jo vladajo, so v očeh zapada na  
pol zločinci, na pol orientalki despoti  
iz "Rize" in ene noče in drugih ekso-  
tičnih pravljic. Ni čuda, če si je široko  
občinstvo po vseh opisih ruske revo-  
lucije in njenih grozot, ustvarilo ne-  
kako romantično predstavlo o trenut-  
ku, ko se srečata oba politična sveta:  
zapadni in ruski. Kakor smo vi-  
deli, je bil ta trenutek tako preprost in  
prozaičen, kakor vsak začetek medna-  
rodne konference. Može, ki so se se-  
stali v Genovi, naslednje čisto real-  
ne cilje: njim ne gre za teoretičen pre-  
nos, ampak za to, kako bodo trgovali  
med seboj. K večjemu jih zanima, ko-  
liko smejo zaupati drug drugemu in  
kako bodo posregali v medsebojne go-  
spodarske sfere. V trenutku namreč,  
ko so evropski državniki v Cannesu  
pozvali sovjetsko Rusijo na mednarod-  
no gospodarsko konferenco, je postalo  
priznanje de iure formalna zadeva.  
Moralni patos, da zapadnjak, prijatelj  
pravnega reda in tradicionalnih ev-  
ropskih običajev, ne more sesti za isto  
mizo z zastopniki nelegalnega režima,  
katerih imen se oklepa odgovornost  
za neznašlišna grozodejstva, je izgubil  
tako naglo kakor pred dobrimi petde-  
setimi leti patos monarhov nasproti re-  
publikanskim tovarišem... Za to na-  
vsezadnje ne gre, o tem bo sodila zgo-  
dovina — mislita Lloyd George in  
Lenin. Tako sede sovjetski zastopniki  
sredi zastopnikov parlamentarnih in  
celo fevdalnih režimov, in kljub vsej  
različnosti interesov imajo vsi ti dr-  
žavniki en skupen interes: ohraniti se  
na krmilu in preizkusiti vsa sredstva,  
da se njihov režim zasidra trdnjeje...

Gotovo je, da so čisto realne potrebe  
pripejale sovjetu na zapad. Zanimivo  
je, da so te potrebe tako malo komuni-  
stične kakor so "buržoazske". To so go-  
spodarske zahteve vsakega vladnega  
aparata, pa naj nosi to ali ono firmo.  
Komunizem ni izpremenil gospodar-  
ske strukture ruskega ozemlja, ampak  
jo je samo poslabšal. Kako je padla  
ruska poljedelska produkcija, o tem  
nam priča 37 milijonov sestradanov,  
na smrt obsojenih ruskih državljanov.  
Zemlja je sicer razdeljena, a plugi so  
tako kot so bili, in mužik je tako pri-  
mitiven gospodar, kakor je bil pod  
carjem. Tu ne more nobena reforma  
nič spremeniti, dokler niso dani vsi  
pogoji za korak naprej. Še slabše je z  
industrijo in trgovino. Dasiravno so  
sovjeti dali več koncesij privatni ini-  
cijativi, je tudi tu zavladal primitivi-  
zem in niti eno znamenje ne kaže, da  
bi se hotela ruska industrija razmah-  
niti ali vsaj vstati iz sedanjega mrtvi-  
la. Realne potrebe so ostale iste: ista  
je ruska beda in isto rusko bogastvo,  
revolucija se je izvršila bolj v možga-  
nih posameznikov kakor pa v dejan-  
skem življenju. Zato pristopajo ruski  
revolucionarji brez izrednih gest in

## Iz ministrskega sveta.

Razprava o Wranglovi akciji. — Novi volilni zakon.

ZM Beograd, 13. aprila. Na več-  
rajšnji seji ministrskega sveta se je  
razpravljalo tudi o ruskem vprašanju  
in sicer o akciji generala Wrangla  
proti Rusiji. Posvetovanje je bilo taj-  
no in tudi ministri o tem nočejo nič-  
sar izjaviti.

ZM Beograd, 13. aprila. Na več-  
rajšnji seji ministrskega sveta, ki je  
trajala do 21. ure, je poročal minist-  
ski predsednik o poročilih zunanjega  
ministra dr. Ničiča iz Genove. Poro-  
čila so vzbudila precej razburjenosti,  
ki pa se je podela, ko se je doznalo, da  
je v gospodarsko komisijo izvoljen z  
19 glasovi tudi naš zastopnik dr. Vel-  
jankovič. Za proslavo kraljeve poroke

so se dovolili potrebni krediti, nadalje  
je ministrski svet odobril licitacijo za  
eksploatacijo državnih gozdov v Bosni.  
Poštnemu in brzojavnemu ministrstvu  
se je odobril kredit 10 milijonov dinar-  
jev za zgradbo telefoničnega in brzo-  
javnega omrežja v južni Srbiji. Pro-  
metnemu ministru se je dovolilo skie-  
niti pogodbo z delavnicami v Bosni in  
Smederevu za zgradbo vagonov. Nato  
je sledilo posvetovanje o volilnem za-  
konu. Podrobnosti niso znane. Domne-  
va se, da je ministrski svet zašel v at-  
mosfero, ki se da razčistiti samo potom  
volitev. Za danes popoldne je sklicana  
seja, na kateri se bo nadaljevala raz-  
prava o volilnem zakonu.

## Novo notranje posojilo.

ZM Beograd, 13. aprila. Budžet-  
ni predlog k dvanaestim za mesec  
maj predvideva med drugim novo no-  
tranje posojilo. Člen 2 B določa, da se  
lahko najame novo notranje posojilo  
za izgradbo poslopij, železniških prog  
in za konsolidacijo državnih dolgov  
pri Narodni banki. Posojilo se razpiše  
s premijami do ene milijarde dinarjev.  
Za dobitke in obresti se plača največ  
7% letno. Lastniki, ki imajo odloke o  
povrnitvi med vojno nastale škode, ka-

kor tudi lastniki predvojnih obilicij  
bivše avstro-ogrsko monarhije, ki jih  
je naša uprava žigosala, dalje tudi oni,  
ki imajo bone o 20-odstotnem odteglja-  
ju pri žigosanju kron in ki se glase na  
zneske pod 1000 K, smejo pri podpisov-  
vanju tega posojila plačati 80 odst. v  
gotovini in 20 odstotkov v dotičnih  
vrednostih papirjih. Način posojila,  
njega dobo, višino obrestovanja ter  
način amortizacije določi ministrski  
svet.

## Pred odločitvo v muslimanski stranki.

ZM Sarajevo, 13. aprila. Spahovi  
skupini se je posrečilo zelo razcepiti  
muslimansko organizacijo. Baglajičeva  
skupina je po vseh znamenjih še v ve-  
čini, vendar pa bo dr. Spalu uspela  
njegova grupacija ekstremnejših ele-  
mentov. Njegova skupina se priprav-  
lja, da bi pojutrišnjem, ko se vrši v  
Sarajevu sestanek glavnega odbora  
muslimanske organizacije, prisilila

ministra Omerovića in Vilovića, da  
izstopita iz vlade. Spahovi pristaši so  
v neprestani zvezi z Hrvatskim blokom  
v Zagrebu. Kakor že naznanjeno se po-  
jutrišnjem vrši seja osrednjega odbora  
muslimanske organizacije, ki bo po  
vsej verjetnosti razčistila situacijo v  
stranki in odločila, ali ostanejo musli-  
mani še nadalje v vladi ali pa stopijo  
v opozicijo.

## Konferenca v Genovi.

Razprava o valutnem problemu. — Posvetovanja male antante. — Nem-  
ška spomenica o položaju Nemčije. — Leninov prihod se pričakuje. —  
Lloyd George in Barthou odpotovala v Rapallo.

DKU Genova, 12. aprila. Podod-  
bor finančne komisije je na svoji da-  
našnji seji sklenil koncentracijo dela  
pododborov. Vršila se je predhodna  
razprava o spomenici, ki so jo izdali  
strokovnjaki v Londonu. Zakladni  
kancelar sir Horne je predlagal, naj se  
skliče konferenca vseh državnih bank,  
na kateri bi se razpravljalo o valut-  
nem problemu, k čemur bi se pridobilo  
tudi ameriško Federale banko Zedinje-  
nih držav. Nemški finančni minister  
je opozarjal, da je treba ta problem  
vsestransko, proučiti, tako iz notranje-  
političnega, kakor zunanje-političnega  
polažaja, ker je ravnotežje v notranjem  
proračunu brez ravnotežja v zunanjem  
budžetu nemogoče. Glückstandt (Dan-  
ska) je opomnil, da je izključeno, se  
naenkrat zopet povrtni k zlati valuti.  
Prej je treba izboljšati prometno raz-  
mere. Rakowski (Rusija) je izjavil, da  
se poročilo strokovnjakov v glavnem  
strinja z nazori ruske delegacije, po-  
sebnost, kar se tiče omejitve papirnatega  
denarja.

DKU Genova, 12. aprila. Zastop-

Naraščanje brezposelnosti v Ameriki.

DKU London, 12. aprila. Hoover  
objavlja, da je v Ameriki brezposel-  
nost v zadnjih mesecih silno narasla.  
Produkcija je padla na eno četrtino  
predvojnega stanja.

Borza 12. aprila.

Zagreb. Devize: Berlin 108—111.  
Milan 1640—1660, London 1355—1365  
Newyork 302—303, Pariz 2775—2825. Pra-

ga 625—627, Švica 6000—6100, Dunaj 4—  
4.075, Budimpešta 39.75—42, valute: dol-  
lar 299—302.50, avstrij. krone 4.50—5, če-  
ške krone 605—610, 20 K v zlatu 900, funti  
1360, napoleoni 900, marke 112, lire 1625—  
1650, madž. krone 45.

Curih: Berlin 1.75, Newyork 313, Lon-  
don 22.70, Pariz 47.40, Milan 27.70, Praga  
10.35, Budimpešta 0.64, Zagreb 1.65, Var-  
šava 0.14, Dunaj 0.065, avstrij. žig. krone  
0.07.

moralnega distinkta k mizi, kjer sede  
idejni tovariši onih, proti katerim so  
v Rusiji postavili barikade in na te  
vislice.

Tudi v ostali Evropi se polagoma  
umikajo razlike med zmagovalci in  
premaganici; psihoza strašne vojne o-  
čividno izginja, da enkrat v temni bo-  
dočnosti zopet pretrese evropske mož-  
gane. Moderna tehnika je tako zavož-  
ljala evropsko gospodarstvo in tako  
zblížala evropske narode, da so zaman  
vse lepe deklaracije in vsa mimika  
»zapadnjakov« nad nelegalnimi tirani:  
vprašanja so tu, globoko h koreninam  
realnega življenja segajoča vprašanja,  
in njih je treba rešiti v medsebojnem  
interesu.

Čičerinove uvodne besede o razoro-  
ženju nedvomno pristojajo njegovemu  
nastopu in revolucionarji avredli, ki ga  
obdaja — tako kot pristojajo militari-  
stična gesta francoskemu delegatu,  
vojnemu ministru Barthou-u. Navse-  
zadnje to ni bilo bistveno. Čičerin do-  
da se bo Trockij istotako odločno upi-  
ral razoroženju kakor Barthou, zakaj  
noben izmed njih ne veruje v skoraj-  
šnjo moralno razorožitev človeštva, ki  
je predpogoj za dejansko odložitev o-  
rožja. Niti »komunizem« niti »kapita-  
lizem« se nista odrekla imperijalizmu  
in fizični zmagi, zato te geste niso niti  
najmanj resne. V najboljšem slučaju  
je upati, da se zedinijo za kopijo was-  
hingtonskega pakta o enakomernem  
oboroževanju.

Intersanten pa je Čičerinov inci-  
dent z Bratianom in japonskim dele-  
gom Isho. Čičerin se je tu zavzel za  
nacionalne zahteve ruskega naroda in  
pokazal, da tudi komunizem ni ubil  
tradicij ruske države. Romanija je  
hotela tik pred Bratianovim odhodom  
v Genovo proglasiti aneksijo Besara-  
bije. Japonska je zasedla lep kos ruske  
zemlje v Sibiriji, postopajoč pri tem  
čisto po metodah zapadnih imperijali-  
stov. V Čičerinovi gesti proti Romu-  
niji in Japonski je bila gesta nesmr-  
nega ruskega nacionalizma, gesta bo-  
dočnosti, Oropana, oslabljena in izmu-  
čena matuska je potom svojega muči-  
telja slovesno, v zgodovinskem trenu-  
ku politične Evrope, protestirala proti  
tujcem, ki so se vsesali vanjo kot po-  
lipi...

Teh par momentov karakterizira  
trenutke, ko se nov revolucionarni re-  
žim zblížuje s staro in novo Evropo.  
Kakšno bo slovo, to je še v megli bo-  
dočih dni...

## Politične vesti.

\* »Glas iz groba«. Šušteršič proti  
klerikalcem. Včeraj je izšla v Ljublja-  
ni brošura bivšega voditelja sloven-  
skih klerikalcev dr. Šušteršiča, na-  
slovljena »Glas iz groba«. Šušteršič,  
političen mrlič, obtožuje iz tujine kle-  
rikalno stranko, njene voditelje in vso  
njeno politiko pred vojno, med vojno  
in zlasti sedaj v Jugoslaviji. Noben  
klerikalni nasprotnik ni tako ožigosal  
delovanja SLS in tako neizprosno raz-  
krinkal klerikalnih voditeljev, kakor  
njihov nekdanji general Šušteršič, ki  
dobro pozna svoje »ovee. Klerikalna  
stranka bo Šušteršičev oreh težko po-  
žrla. Sicer ima lepo gardo v Mahnič.  
Šušteršičevi šoli zaslih političnih je-  
zuotov, ki bodo skušali Šušteršičevo  
akcijo zvrniti na ramena demokratov  
(Peskova »Jugoslavija« je že začela  
bobnati prvi marš), vendar pa vodstvu  
SLS in klerikalnim zaveznikom ne bo  
nič pomagalo jezuitsko zavijanje. Kle-  
rikalci stoje na sramotnem odru naši  
in zasramovani kot še niso stali nik-  
dar. S Šušteršičevimi »Glasom iz groba«  
se bomo še pečali podrobneje.

\* »Glaganji iz Italije se širijo  
razne izjave. Zadnja vest iz Ra-

palla poroča, da so dosedanja pogajanja imela samo informativen značaj. Pogajanja se po vesteh »Giornale d'Italia« tičejo nastopnih vprašanj: 1. Določitev meje Julijske Benečije napram Jugoslaviji. 2. Način, kako bi se omogočilo življenje mestu Zadru. 3. Rešitev teritorialnega in gospodarskega vprašanja Reke. 4. Ureditev trgovskih zvez itd. Ureditev vprašanja varstva italijanskih narodnih manjšin v Dalmaciji. 5. Ureditev kulturnih odnosov obeh narodov.

\* **Madžarska v Genovi.** Madžarska je stavila oziroma še namerava postaviti v Genovi več važnih trgovsko-prometnih zahtev, med njimi tudi vzpostavitev direktnih železniških zvez z Italijo preko Pragerskega.

\* **Anglija predlaga zvezo evropskih držav.** »Petit Parisien« poroča, da namerava Lloyd George predlagati na genovski konferenci zvezo evropskih držav, ki bi jamčila za desetletno nevtralnost.

\* **Rusija naj prizna privatno lastnino in svobodno trgovino.** Lloyd George je izročil vodji ruske delegacije spomenico o ureditvi odnosov med Rusijo in ostalo Evropo. V tej spomenici zahteva, da naj Rusija prizna privatno lastnino, ki je pogoj za obnovo poljedelstva. Pomoč inozemstva na industrijskem polju je mogoča le pod gotovimi jamstvi za svobodno trgovino ter varstvo delodajalcev in delavcev. Rusija naj prizna finančne obveznosti caristične vlade in vlade Kerenskoga in jamči za izpolnitev teh obveznosti. Sovjetska vlada naj prizna vse škode, ki so nastale tujim državljanom vsled kršitev pogodb. — Čicherin pripravlja na to spomenico obširen odgovor.

## Dnevna kronika.

— **Pogreb V. F. Jelenca** se je vršil čeraj z vsemi vojaškimi častmi ob ogromni udeležbi občinstva. Krsto se prepeljali na vojaški lafeti, ki so jo spremljali dobrovoljci in vojak. Pogreba se je udeležil ves oficirski zbor ljubljanske garnizije z generalom Prokičem na čelu, nadalje pokr. nam. Ivan Hribar, celokupno uredništvo »Jutra« in vsi ljubljanski tovariši-novinarji. Krsto so pokrivali številni venci. Na grobu so se poslovili od pokojnika glavni urednik »Jutra«, gosp. Stanko Vivanto; v imenu dobrovoljcev se je poslovil od svojega vojnega tovariša dr. Ljudevit Pivko, imenom Udruženja novinarjev pa predsednik ljubljanske sekcije g. Fr. Smolej. Bila prerano umrlemu tovarišu lahka zemlja jugoslovanska!

— **Kralj zahteva skromno proslavo** povodom poroke. Načrt proslave povodom kraljeve poroke se bo znatno spremenil, ker kralj zahteva, da se proslava izvrši čim skromnejše.

## Gostovanje varaždin-skega ansambla v Mariboru.

(Konec.)

Očrtajoč Vučino, dosledno dalje, nam ga Ogrizović prikazuje v drugem dejanju kot ljubimca, ki more ljubiti samo nekaj močnega, njemu podobnega. Čeprav že v šestdesetem letu, ni zadovoljen s samim navadnim poljubom, on hoče celo žensko. Vučina in Stana se morata vzeti, ker sta močna, jaka, a samo taki imajo pravico do življenja. V tretjem dejanju, ko ga Stana udari s sekuro, izgleda kakor da je Vučina mrtev, toda to le na videz. Vučina je le omanjen, prebudi se, sliši ves pogovor med Stano, Jeko in Mičunom, vstane in vzame Stano za ženo. S tem je prikazan vrhunec njegove moči. Ti dve poslednji dejanji sta interesantni radi razvoja, oziroma radi preokreta, ki se izvrši v Stani. V prvem dejanju se nam prikazuje Stana kot njegova rivalinja, Nikolova zaročenka, katerega on ubije. Ona ve, da jih je Vučina tako kakor Nikola, spravi že več s sveta. On ima 60 let, ona pa je mlado dekle dvajsetih let. Kako se potem more zaljubiti vanj? S tem, da si jo on kot slabjšo enostavno podvrže! To ni mogoče, ker nam v celotnem delu dovoljkrat dokaže, da je močna, ter da ima dovolj sile, upreti se mu. V prvem dejanju se nam pokaže poseben odnos med njima; Stana

— **»Dom kraljice Marije.«** Tako se bo imenoval dečji in materinski dom v Ljubljani, ki ga hoče narodni ženski savez Jugoslavije dvigniti povodom kraljeve poroke. Stal bo 50 milijonov kron. Prispevki se zbirajo.

— **Zemljoradniki, dr. Novačan in stvarnost.** V 78. številki našega lista smo objavili popolnoma stvarno kritiko celjskih resolucij Novačanove Slovenske zemljoradniške stranke. V tem članku smo se opirali na zemljoradniško ideologijo, kakor jo zastopa Avramović med Srbi, Dušan Grubić in drugi zagrebški omladinci med Hrvati. Dokazali smo, da dr. Novačan ni do agrarno-socialne borbe, temveč za navadno politično demagogijo. Temperamentni dr. Novačan je na ta članek našega sodelavca, ki se teoretično zelo zanima za novo zemljoradniško gibanje, v pomanjkanju stvarnih argumentov udaril s pestjo po svoji uredniški mizi in zapisal tele »duhovite« polemične besede: »Čudimo se, da se je vrgel (»Tabor« namreč) ravno na nas, ko imajo vendar demokrati polne roke dela, da mašijo široke luknje v svoji toneči barki. Ti batinaši in škrlafajzarji, oberbatinaši in oberškafajzarji naj rajši opustijo vse svoje časopise in naj pridejo v »Našo vasa« itd. Bravo, g. Novačan! — Kako stvarna je bila naša kritika, dokazuje »Slobodna Tribuna« z dne 11. t. m., ki prinaša na naslov g. Novačana iz omladinskih zemljoradniških krogov več stvarnih opazk, ki se popolnoma ujema z našimi izjavami. Tu citamo besedo o g. Novačanu: »Poslije njegova istupa u Celju mi smo prestali vjerovati g. Novačanu. Njegov rad u buduće smatramo za štetansi opasan po zdrav razvitak zemljoradniške stranke i pokreta.« Seveda se bo g. Novačan otrešal tega težkega očitka iz vrst zemljoradniške omladine s šlagerjem »oberbatinaši« itd. Ti šlagerji bodo res še učinkovali nekaj časa, vsaj tako dolgo, dokler se našemu kmetu ne odpro oči, dokler ne začne res samostojno misliti in razločevati politično zrno od demagoških plev. Do tistega časa pa ljudje drugih nazorov, kakor jih ima dr. Novačan, ne bomo šli v desinfekcijski aparat »Naše vasi«, ker se bojimo, da bi se ne očistili, temveč celo še našli kaj več ...

— **Narodna Obrana** je izdala objavo, v kateri odločno zavrača trditve, da je NO tajna teroristična organizacija, ter izjavlja, da je javna patriotska in nacionalistična organizacija; tudi zavrača trditve, da je NO eksponent kakšne politične stranke.

— **Košarice je dobil** dr. Korošec od vojvodinskih Nemcev in Madžarov, katere oboje je snubil za svojo stranko ponujajoč jim avtonomijo, če bi ga podpirali v boju proti centralizmu. Oboji pa v svojih časopisih izjavljajo, da ne potrebujejo nikakšne avtonomije.

pripoveduje s strastjo, kako ga je vdarila po obrazu, ko jo je hotel pritisniti k sebi. S strastno razdraženostjo sili Nikolo, naj ga ubije. Početkom drugega dejanja pa nam postane jasnejši odnos med njima. Stana prizna, da ga mogoče vendarle ljubi, čeprav ga sovraži. A zbira moči, da ga ubije. Ulogo, katero igra, da se mu kot pastorica približa ter ga uniči, ne uspe. V stavi se hoče pustiti Vučini od nje ubiti; ako ima dovolj moči, da ga ubije, postane svobodna, ako pa je nima in ga ne more ubiti, mora postati njegova žena. Stana izgubi vsto, kajti zmanjka ji moči, da bi ga ubila. Tedaj ga poljubi, ne enkrat, dvakrat. Plaši se samo okoličice, zdi se ji strašno živeti z onim, s katerim živi njena mati, da bi postala mati njena služkinja. Medtem pa se onadva ljubita kljub temu dalje in Stana začuti v tretjem dejanju, da je mati. Vsi oni potresi v njeni duši, a največ vendar oni instinkti, ki je pri njej najmočnejši, da ga ubije, neka nenaravna ljubezen, ki se razvija v strast za umorom, zmagajo v njej in ona ga udari s sekuro po glavi. Ko pa ji tudi to ne uspe, ko Vučina vendarle ostane živ, živi, se združuje z njim, močna z močnim.

Vučina je, kakor omenjeno, že v prvem dejanju dovršen, ni pa še dovršena Stana. Ta močna postava se mora še razviti in razvija se tudi v omenjenih dveh poslednjih dejanjih. Bolje se nam razkrije v drugem, a najbolj v tretjem. Še oslabljena vsled Nikolove

je. Značilno pa je vsekakor, da išče dr. Korošec v Nemcih in Madžarih zaveznike proti edinstvenosti države!

— **Novinarska vest.** Ljubljansko »Jutro« je otvorilo v Mariboru v Barvarski ulici št. 1 podružnico svojega upravnništva, katero vodi urednik g. Milan Plut. Tam je tudi podružnica »Tiskovne zadruge«.

— **Amerikanske zapuščine.** Ministrstvo za soc. politiko razglasa: Vse osebe, ki točno vedo, da imajo pravico do zapuščine ali premij od zavarovanj svojih rojakov v Ameriki, naj pokrajinski upravniki prijavijo pismeno sledeče podatke: ime umrlega rojaka, njegov poklic, kraj smrti, dan smrti, vzrok smrti (bolezen, nesreča), rodbinsko razmerje s prosilcem, ime in naslov prosilca, priložni znesek zapuščine.

## 37,000.000 Rusov umira!

Ljudje, Slovenci!

V Ameriki kurijo stroje s koruzo, kopice žita gniijejo v skladiščih, evropska mesta se potapljajo v alkoholu in veseljačenju ... v širnih stepah Rusije pa čaka 37,000.000 ljudi na smrt od lakote.

Solnčna žega je izsušila rusko zemljo in uničila žitne kalj v zemlji, požgala travnike in zelišča. Ljudstvo je pojedlo zadnje živinče in poslednjo bilko in sedaj umira ... Ruske matere rotijo v zadnjem obupu evropsko in ameriško ljudstvo, da reši vsaj njih otroke, same pa se udajajo v strašno usodo smrti.

37,000.000 ljudi strada, od katerih preti 19,000.000 neposredna smrt, če se v zadnjem hipu vse človeštvo ne zave svoje najsvetejše dolžnosti do sobratov. Dr. Nansen, ki vodi v Rusiji prehranjevalno akcijo Zveze rdečih križev, je v septembru l. 1921. prosil evropske vlade za posojilo v znesku 5,000.000 funtov šterlingov (okoli 7 milijard naših kron). Ta znesek bi zadostoval, da se prežene belo ženo s poljskih poljan. Toda Evropa je bila gluha, tista Evropa, v kateri je sama Anglija izdala 20,000.000 funtov šterlingov za blokado Rusije, tista Evropa, v kateri je samo mala Slovenija popila v enem letu tretjino zahtevane vsote.

Čas hiti in vsako uro se množe grobovi od Volgi. V dvanajsti uri so vendar pričela razna humanitarna društva zbirati prispevke za pomoč Rusiji. Na nas je, da kolikor je to mogoče, zbrismo s sebe greh brezbriznosti in trdosrčnosti. Obračamo se zato na vse ljudi, ki bivajo v Sloveniji, da prispevajo za ruske ljudi, ki gladi umirajo. Ljudje, pomagajte ljudem! Slovenci, pomagajte otrokom, starišem in vdovam tistih milijonovruskih vojakov, ki so s hekatombami svoje krvi v Karpah

smrti, katerega je ljubila, pove v početku drugega dejanja, da ima poleg mrznje za Vučino vendar tudi ljubezen. Ta preokret bi bil nemogoč, da ni bilo v njej že prej naklonjenosti do njega. Že v prvem dejanju nam njeno pripovedovanje, kako ga je z užitek udarila, njeno zanimanje za Nikolovo očitjanje Vučini, da jo hoče imeti zase in njena strast, da ga ubije, kaže neko posebno stanje. S tem tolmačenjem nam postane jasen ves poznejši preokret. Ako ne bi bila njena ljubezen do Nikole nekaka reakcija napram onemu posebnemu čustvovanju za Vučino, bi ne mogla tako hitro izraziti ljubezni do njega, antipak bi ga morala — po strastvenih nagonih, ki so ji prirojeni — ubiti iz sovraštva in zato da maščuje Nikolo. Ona je resnično močna v svoji strasti in zato najde zaščutenje v Vučini. Ona to čuti. Odgojena je v dolini kulturnejše in mirnejše ter so ji okoliščine v katerih živi Vučina neugodne — prestar ji je po letih, odnosaj ima z njeno materjo, živi nasilno. Radi tega je treba, da se te zapreke razčistijo ter da pride njena narava do popolnega izraza. V tej borbi z Vučino nam prikazuje svojo nagonsko in odločno naravo. Zato je njena nagonska ljubezen tudi tako izprepletena z mrznjo. Drugo dejanje je s svojimi prizori močno, toda prvega vendar ne dosega. Tretje je v početku zelo dramatično, poslednja dva prizora, ko gre za to, kako skriti Vučino truplo in ko se hočeta Jeka in Mičun s

tih gradili temelje vaše svobode. Kristjani, usmilite se kristjanov! Kmetje in delavci prihitite na pomoč kmetom in delavcem. — Odbor za pomoč gladujočim v Rusiji. — (Podobor v Mariboru).

## JDS.

Demokratski družabni večer priredi mariborska krajevna organizacija Demokratske stranke v soboto 6. maja v zgornjih prostorih Narodnega doma.

Zaupne sestanke priredi nar. posl. dr. Vek. Kukovec v ponedeljek 17. t. m. ob 10. uri dopoldne v Trbovljah, ob 5. uri popoldne v Hrastniku.

Veliki demokratski zbori so se vršili minole dni v južni Srbiji: Beli Palanki, Pirotu, Lohanih, Leskovcu itd. Na shodih so govorili ministra Pribičević in Rafajlović, poslanec Radosavljević itd. Povsod je bilo na shodih po več tisoč ljudi.

## Mariborske vesti.

Maribor 13. aprila 1922.

m **Velikonočna številka »Tabora«** izide v soboto popoldan v običajnem nedeljskem obsegu ter z bogato prilogo na 4 straneh. Skupaj torej na 19 straneh.

m **Smrtna kosa.** Dne 12. t. m. je umrla v Krčevini ga. Eliza Staradinger roj. Burgstaller, v 85. letu starosti.

m **V mestnem stanovanjskem uradu,** kateremu načelnik je sam g. župan, zavladuje uprav idilična socijalna dobrota. Te dni je vložilo tukajšnje društvo državnih nameščencev ostru pritožbo na ministrstvo za soc. politiko kot nadzorstveno oblast, ker je g. župan kot načelnik stan. urada skupno s svojo izbrano komisijo stanovanje iz Maribora odišlega uradnika v Majstrovici ulici odkazal brezposelnemu verižniku, ki se z avtomobilom okrog vozi. Med uradnim vladom radi te nečuvstvene korupcije veliko ogorčenje.

m **Predavanje v Ljudski univerzi.** Sinoči je predaval v Ljudski univerzi urednik Božidar Borko o bodočnosti evropskega človeštva. Predavatelj je v kratkih obrisih očrtal razvoj fevdalizma in aristokracije, postanek meščanstva, ki je polagoma rušilo fevdalno absolutistično državo, dokler koncem osemnajstega stoletja ni pretrpela njenih trhljih zidov revolucionarna demokracija, sad gospodarsko-socialne diferencije in kulturnega razvoja v smeri individualizma in racionalizma. V nadaljnjem delu svojega predavanja se je pečal s sodobno demokratično družbo, ki je po njegovem nazoru šele v prvih etapah svojega razvoja in ki se mora kulturno ustaliti in npravno preporoditi človeka in človeštvo, če hoče dati bodočnosti kaj trajnih vred-

tem okoristiti, ne delujeta več tako, kakor tudi ne poslednji, ko se Vučina zopet zave in osamosvesti.

Varaždinci so odigrali »Vučino« izvrstno. Na našem odru se redkokdaj odigrava resnično življenje; tokrat smo ga videli v celoti. G. Tepavac je bil kot Vučina po svoji moči in nastopu pravi junak iz Like. Njegovo naravno igranje je kazalo jasno nasilnega in gospodarja situacije. Nikola (Tomasič) in Jeka (Angelkovičeva) sta bila dosti dobra. Izvrstno je odigral ulogo g. Dubajić (Mičun). Podal je pravega slabiča, ki pa je vendar premeten. Ga. Mitrovičeva, katero poznamo tudi kot izbornu subreto, se je popolnoma uživala v ulogo Stane. Pokazala je je kot močno, drzno dekle, a vendar nekaj boljsega za goro. Bol nad ranjenim in mrtvim Nikolom je izrazila pristno, močno. Ostala je dobra tudi v drugem in tretjem dejanju.

Gledališče je bilo, kakor pri nastopih ge. Mitrovičeve v opereti, s katerimi si je namah osvojila mariborsko publiko, tako tudi pri uprizoritvi »Vučine«, polno do zadnjega kotička. Pri dramu v Mariboru, vsaj v tej sezoni, še ni bilo toliko ljudi, kakor v nedeljo pri »Vučini«. Dobro bi bilo, ako bi se nam Varaždinci pokazali še v kakem drugem delu, da bi jih spoznali tudi s te strani. Morda pa bi kazalo tudi »Vučino« ponoviti. Uspeh bi gotovo ne izostal.

not. Omenjal je kaotične razmere v sedanji Evropi, ki so v znatni meri posledice tega, ker je nova demokratična družba premalo vzgojena za demokratično in ker stari fevdalnomilitaristični režim skuša z vsemi sredstvi otežiti pravi razvoj demokracije in zlorabiti njene slabosti. Predavanje je vsebovalo mnogo zanimivih zgodovinskih, socijalnih, kulturnohistoričnih in psiholoških momentov. Obisk je bil dober. Prihodnjije se vrši literaren večer. Podrobnosti šanaznanimo.

— Glasbeni Matici v Mariboru so v zadnjem času darovali: Kovina, metalurški industrija 400 K; Ravnateljstvo zdravilišča v Rogaški Slatini 400 K; Ernst Zelenka, trgovec 400 K; Opekarna Derwuschek 1000 K; Paromlin Scherbaum 2000 K; Gjuro Valjak, veletržec 400 K; Jugoslovansko inženirsko podjetje 200 K; Posojilnica v Mariboru (Nar. dom) 8000 K; dr. Viktor Kac, zdravnik 400 K; dr. Alojzij Juvan, odvetnik 400 K; dr. Ferdo Müller, odvetnik 1600 K; Peter Hochnegger, tovarnar 200 K; dr. Franjo Rosina, odv. 500 K, gospod. Vikica Rojko nabrala malih prispevkov 316 K in članarine 192 K. — Vsem darovateljem in nabiralki iskrena hvala, drugim pa prošnja in pripomočilo.

m Prijava orožja. Policijski komisariat razglasi: Na osnovi člena 1. zakona z dne 13. febr. 1922, št. 78. Ur. lista 130-1922. o hranjenju in nošenju orožja, je gospod minister za notranje zadeve z odlokom z dne 22. 3. 1922, J. B. Br. 5906 odredil, da je timestno že posest puške in revolverja vezana na posebno dovoljenje, ki to nevarno določbo člena 4, ki predpisuje za nošenje orožja brezizjemno orožni list. Ker je gori navedeni zakon dobil s 15. 3. 1922. obvezno moč vabi se vse, v območju podpisane policijske komisarijata bivaajoče imejitelje orožja, da pismeno prijavijo označeno orožje in s prijavo obenem zaprosijo dovoljenje njega posesti in to najkasneje do dne 1. maja 1922. Te prijave oziroma prošnje je kolekovati z 2 dinarskim kolekom in s priložitvijo 5 dinarskega koleka, ter oddati pri policijskem komisarijatu na Smetanovem trgu št. 1. II. nadstropje soba št. 13. Iz prijave mora biti razvidno ime, poklic in bivališče prijavitelja (prosilčev) št. 13. vrsta, opis orožja in kraj kjer se isto nahaja. — Prestopke tega zakona kaznujejo c. r. sodišča z globo od sto do petsto dinarjev ali z zaporom do 14 dni in s konfiskacijo neprijavljenega orožja.

m Mariborske banke v soboto pred prazniki ne uradujejo.

m Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru poziva vse člane, da se zanesljivo udeležijo debatnega večera, ki se vrši danes četrtek 13. t. m. ob 20. uri v društveni sobi.

m Predavanje o elektriki. Ljudska univerza priredi serijo predavanj o elektriki. Predaval bo g. prof. dr. Pečovnik. Da bodo predavanja zanimivejša, bo predavatelj delal razne poskuse. Elektrika je danes najzanimivejša prirodna sila in je v interesu slohernega človeka, da bližje spozna njene skrivnosti. Upati je tedaj, da bo udeležba še obilnejša kot je bila pri pravkar zaključenem kemičnem tečaju. Predavanja o elektriki se prične 24. aprila ob pol 8. uri zvečer na državni gimnaziji (fizikalni kabinet). Vršila se bodo vsaki ponedeljek.

m Vsi hotelski, kavarniški in restavracijski nastavljenici v Mariboru se prosijo, da se polnoštevilno udeležijo pogovora radi natakarskega venčka, v petek 14. aprila 1922. zvečer ob 23. uri v gostilni Orovič, v vrtnem salonu. Odbor.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m Poneverba. Tvrdba Mesulan iz Niše je imela v Mariboru zastopnika, ki je imel nalog prevzemati za tvrdo blago, prihajajoče iz inozemstva v Maribor. Pred nekaj dnevi pa je mož nenadoma izginil z zneskom 7-8 tisoč dinarjev. Izdala se je za njim tiralec, na podlagi katere je bil te dni v Ljubljani aretiran in izročen sodišču.

m Stekel pes? V sredo ob 6. uri zvečer so na dvorišču hiše št. 46 v Smetanovi ulici opazili psa, ki je kazal vse znake masie stekline. Da se pre-

preči morebitna nesreča, je poklicani stražnik prekalal psu s sabljo glavo.

m Priporočljiva služkinja. Mat. Polje iz Koroščeve ul. št. 20 je javil policiji, da je pri njem uslužbena Marija G. svojevoljno zapustila službo ter odnesla s seboj tudi nekaj ženske obleke in drugih stvari. Tik pred odhodom z vlakom je bila »begunka« aretirana. Ukradene stvari so še pri njej našli.

m Najden ščipalnik. Po zboru zapornikov JDS v nedeljo v Narodnem domu so se našli v veliki dvorani na ocniki (ščipalnik). Kdor jih je izgubil, naj se zgasi v našem uredništvu, kjer jih dobi nazaj.

## Dopisi.

Zg. Poljskava. (Dopis.) Šolsko deca priredi na Velikonočni ponedeljek v dvorani g. Kaca ob 14. uri R. Renarjevo otroško igro »Škratelj«. Otroci nastopijo tudi z raznimi pevskimi točkami.

Št. Ilj v Slov. gor. Dne 6. aprila ob 20. uri je imelo tukajšnje pevsko društvo »Obmejni zvon« II. redni občni zbor. Udeležilo se ga je precejšnje število članov. Predsednik je pozdravil navzoče, nakar je podal besedo tajniku, oziroma blagajniku, kateri je zelo obširno in izčrpno podal svoje poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu. Društvo je imelo 7 nastopov in veselic, kar je večinoma bilo v korist šolskim otrokom. V eni lanskih sej je društvo izvolilo za častnega člana g. Franja Thalerja, tukajšnjega veleposesnika na »Karlovem«, ker si je pridobil mnogo zaslug za njega obstoje. Izročilo se mu je tudi lepa diploma. Za leto 1922 se je izvolil sledeči odbor: Predsednik Fran Novak, postaje-načelnik; tajnik Ferdo Slana, priprav. fin. kontrole; blagajnik Fran Ronko, progovni mojster; odbornika Adam Sardoč, učitelj in Josip Benčič, priprav. fin. kontrole. Po dolgih in temperamentnih debatah je predsednik zaključil lepo uspeli II. občni zbor.

Sv. Lenart v Slov. Goricah. Še iz avstrijske dobe dobro znani občinski tajnik Janez Schibert je napravil iz našega občinskega urada strankarski urad zoper vsakogar, kateri ni njemu po volji. Pred vsem je značilno, da izvršuje ta mož ob enem posle občinskega pisarja, sprejema plačo za to in je kljub temu občinski odbornik. Okrajno glavarstvo v Mariboru bi vprašali, ali je to združljivo z obstoječim občinskim redom ali ne. Kako pristransko izrablja ta mož svoje stališče, kaže to, da se še vedno čuti kot bivši namestnik državnega pravdnštva in ovadi vsakogar iz občinskega urada, kakor da bi ta posel spadal med prve posle občinskega poslovanja. Značilno za njega je le to, da ovadi ravno le one osebe, ki ne trebijo v gotovi rog. Tako se je čutil občinski urad primoran, o vaditi nekega veleposesnika radi nedovoljene prodaje alkoholčnih pijač in to ne mogoče radi tega, da bi se varovala pravica krčmarja, marveč samo radi tega ker je bil ta mož član narodnega sveta. In gospod pisar še ima drznost zabrusiti to v Jugoslaviji obsojenemu kakor v posmeh v obraz. Ovadi je tudi krčmarja Z. radi tega, ker ste baje prenočili pri njem dve ženski, ki ste izvrševali v tej noči nečisto obrt. Mož, sam občinski odbornik se je moral zagovarjati pred sodiščem. — Sokol X. je zapustil svojo službo v eni tukajšnji pisarni in čaka na rešitev svoje prošnje za sprejem v drugo pisarno v svojem stanovanju pri Sv. Lenartu. Občinski urad izda »povelje«, da se mora takoj izseliti, ker nima tukajj poklica in nakaže stanovanje drugi osebi. Gospica C. stanuje na obisku pri neki rodbini. Pazno oko in zavist opazi, da se je gospodu X. vnelo srce. Ker gospica C. ni somišljenica, dobi ferman, da mora takoj zapustiti občino in to tekom treh dni. Lekarnar D. prosi za stanovanje. Njegova prošnja se ne podpira, ker ni pristaš. V trgu se oglasi mlad čevljarški mojster, ki je dosedaj delal v prvih delavnicah v Mariboru, ko je slišal, da tukaj ni čevljarja. Prijavi se pri občini. Gospod Schibert očitno izve, da je mož Sokol in mu zažuga v svoji mogočnosti, da ga da nagnati iz trga. Leonardo Ramuti, ki prizna, da je italijanski državljani, o katerem se ne ve, ali ni vo-hun, mož ki nima obrti, dobro živi in

nič ne dela, pa stanuje neovirano od občinskega urada pri Sv. Lenartu. — Strežnica Streck, vdova po davčnem slugi, ki je optiral za Avstrijo, dobi potom občinskega urada stanovanje z dvema sobama in kuhinjo, očitno ker je še vedno zagrizena Nemka. Te razmere na naši občini smo morali konečno vendar enkrat javno ožigosati, da bodo različne oblasti, posebno okrajno glavarstvo, sprejemale poročila naše občine z večjo rezervno, da ne bodo bivši avstrijski duh penzioniranega orožnika še nadalje okužal našega ozračja.

## Kultura in umetnost

x Ljubimkanje. Drama v treh dejanjih. Spisal Arthur Schnitzler, poslovenil Milan Skrbinšek, režija Milana Skrbinška. Arthur Schnitzler je Dunajčan in v dunajskem miljeju se vrše vse njegove dramatične in pripovedne stvari. Nobeden ni pred njim doumel tako dunajske duše, kakor on, Dunajčan, to je človek svoje vrste, ki ima svojo lastno ideologijo, svojo lastno moralo. Najbolj je Schnitzler postal popularen s svojim »Reigenom«. — »Ljubimkanje« je iz njegovih prvih časov. V tej drami je predstavil dunajsko družbo, mlado, lahkomišno družbo, ki živi za trenutke, ki ljubimkuje, ne da bi se zavedala, da s tem čisto ubije one, ki se niso dozoreli v igri življenja. To ni hudobija, ni pokvarjenost, ampak lahkomišelnost in kdor je imel priliko živeti na Dunaju, ta ve, da Dunajčani v resnici niso slabi, ampak lahkomišelnosti. Mlada Fritz in Theodor se igrata s Kristino in z Mici. Mici je dozorelo dunajsko dekle, zato je njena ljubezen do Theodora istotako tudi le igralkanje, ona ve, da jo bo danes ali jutri Theodor pustil, zato se ne razburja radi njegovega obnašanja. Drugačna je Kristina, nepokvarjeno, naivno dekle je, ki prav nič ne spada v dunajsko družbo. Ona vzame Fritzovo ljubimkanje resno, zato potem, ko pride razočaranje — pade, konča si mlado življenje. Igra v celoti ni bila slaba, režija dobra, manjkalo pa je ono, oni, ki bi morali biti najbolj dunajski in ki bi morali biti ljubimci — to niso bili. Theodor Kaiser je lahkomišeln kavalir, operetna figura, veder, vesel, spreten konverzator, živa živahnost in obenem eleganca. Gospod Kovič to ni bil, ker ni mogel biti, ker mu manjkajo vse navedene lastnosti. Njegove kretnje so nerodne, eleganca prisiljena, njegov organ nesimpatičen. Ko je oponašal natakarkarja, ni bil komičen radi komike, ampak radi svoje prisiljenosti in nerodnosti. Skoro vse isto velja za Fritzja Lotheimerja, tudi ta je Dunajčan, čeprav duševno različen od Theodora. G. Mikulič pa je bil zanj pretežak, preveč skonstruiran in pfemalo pristen. V ljubavnih scenah je pokazal že v prejšnjih ulogah, da ni ljubimec. Vsled tega je manjkala ona ljubimčarsko-dunajska atmosfera in to je vzelo drami bistvo Schnitzlerijanstva. Karikatura v pravem smislu je bil Jermanov »neki gospod«. Prišel je na oder kakor duh, oziroma Krist s kubističnimi gestami in ker je pri njegovem nastopu manjkalo tudi g. Mikuličeve sile, je bila to gotovo najslabša scena. Pri tem je treba pripomniti nekaj, kar sicer ne spada sem. G. Jerman je nova moč, toda taka, kakršnih imamo že dosti preveč. Zato bi vprašali upravo, če misli iz našega gledališča res napraviti azil vseh poklicanih in nepoklicanih začelnikov? Če misli napraviti iz gledališča dramatično šolo slabo nadarjenih učencev, naj to vsaj pove, da bomo vedeli; potem se bomo postavili tudi na temu primerno stališče. Gledališče, kakršno si želimo, bi shajalo z manjšim ansamblom, toda takim, katerega bi tvorile res dobre moči. Edina, ki nas je presenetila v prijetnem smislu, je bila gđ. Testenova. Njena Mici je bilo pravo, pristno, neprisiljeno lahkomišno dekle. Vodstvo je tu lahko videlo njeno sposobnost in uporabnost, zato naj jo v prihodnje ne sili v uloge, ki niso zanj, ako mu je njeno napredovanje res pri sre. Ga. Dragutinovičeva je bila naša stara dobra igralka, ki je pogodi značaj Binderice ter odigrala to ulogo dovršeno. Ga. Setinska je zasnovala Kristino dobro. V prvem dejanju se ni ugajala popolnoma, tembolj pa v drugem, a posebno v tretjem, kjer se je razživila ter ustvarila tuhtano u-

metnino. Vidi se, da v letošnji sezoni stalno napreduje. Weiring je bil stalno rec one dovršene vrste Skrbinškovi starcev, katerih nam je podal že obilo vse skoro enako dovršeno, in kateri so kljub temu, da so si silno podobni, vendarle vedno zanimivi. Obisk je bil srednji. — r.

x Rudolf Černy, pevovodja praškega pevskega društva »Smetana«. Ob priliki koncerta pevskega društva »Smetana«, ki bo v torek 18. aprila v Mariboru, se nam zdi umestno, da se spomnimo z nekaj vsticami dirigenta R. Černy, ki si je stekel, še predno je postal pevovodja »Smetane«, nevenljive zasluge za slovansko pesem. Rudolf Černy se je rodil 17. avgusta 1876. leta. Ko je dovršil učiteljske v Pragi, se je posvetil glasbi. Klavirja se je učil pri K. pl. Sladkovskem, operno in koncertno petje pa pri Moricu Wallersteinu. Po zaključenju glasbenih študij je ustanovil s pevci A. Mikolašem, J. Novákom in B. Svojsikom Češki pevski kvartet, v katerem je pel sam II. tenor. Razen tega je spremljal sam solopetje na klaviru in je bil vodja in duša petnajst let (1899—1914.) trajajočega, podjetnega delovanja Češkega pevskega kvarteta. Delovanje kvarteta lahko delimo v dve dobi. Prva doba sega od l. 1899. do 1903. in je bila nekaka priprava. Priredili so mnogo koncertov na Češkem, Moravskem, v Šleziji, na Dunaju, nadalje l. 1902. v Draždanih, v Lipskem, v Magdeburgu, Hamburgu, v Severni Ameriki (kjer je bilo okoli 30 koncertov) in končno l. 1903. na Balkanu. Naslednji dve leti so posvetili študiju novih del in so preložili odlična dela češke in slovanske glasbene literature v francoščino in angleščino. Leta 1906. začne druga koncertna doba, o kateri naj omenimo v informacijo le nekaj občudovanja vrednih podatkov. 6. avgusta 1906. l. nastopi Češki pevski kvartet pot okoli sveta. Na šestmesečni turneji v severnoameriških Združenih državah je nastopil kvartet na 100 koncertih; vodilnim možem in učenjakom univerze v Chicagu je zapel 30 slovanskih (tudi jugoslovanskih) narodnih pesmi v 9 jezikih. Pri koncertih na Japonskem je tvorilo uvod kratko informativno predavanje o češkem in slovanskem petju v angleškem in japonskem jeziku. Cela ta doba je bila ogromna propaganda, ki je ni še prekosila druga. Ko se je razšel (ob izbruhu vojne) kvartet, se je posvetil R. Černy popolnoma praškemu pevskeemu zboru »Smetana«, ki ga je vodil že od l. 1909. Z njim si je priboril na dveh pevskih tekmaih prvo nagrado (v Plzni leta 1912. in v Pragi l. 1921.) in je nastopil od l. 1909.—1921. na 119 produkcijah, na katerih so peli 127 skladb 53 skladatelj, ali skupno 677 točk (s ponavljanji vred).

x Društvo slovenskih upodabljaajočih umetnikov je objavilo notico, v kateri zahteva pošiljatev umotvorov za beograjsko razstavo do 15. aprila, kar pa je bila pomota. Rok za pošiljatev poteče šele 15. maja t. l.

\* Nove skladbe domačega skladatelja. G. kapelnik Schönher je predal vojaški godbi kopico lepih slovenskih skladb, katere bo vojaška godba tekom te sezone pri promenadnih koncertih v parku proizvajala. Med skladbami se nahaja »Slovenska koračnica«. Iz slovenskih krajev (venec valčkov po narodnih pesmih) in »Slavija-koračnica«.

## Slavenska banka d. d. v Zagrebu.

Pod predsedništvom društvenega predsednika Zimmermanna se je vršila v soboto 8. aprila t. l. v Zagrebu letošnja glavna skupščina »Slavenske banke«, ki je bila pomembna radi tega, ker se je na njej izvršila fuzija z Jugoslovansko Union-bankom, preje Mariborsko ekskomptno banko. Ta fuzija predstavlja prvo sistematično združenje slovenskih in hrvatskih gospodarskih sil in je s tega stališča tudi splošnopoličnega pomena. Slavenska banka je bila že dosedaj eden od največjih denarnih zavodov v državi. Imela je na Hrvatskem, v Primorju in v Srbiji 10 podružnic, njena polno vplačana glavica je znašala 100 milijonov kron. Na Dunaju in v Budimpešti poseduje banka afilirane zavode, v Južni Ameriki v Buenos Airesu in po drugih mestih svoje posebne agen-

rije. Njene vloge so znašale v l. 1921. 327 milijonov kron, celokupni promet pa je narasel od 11 milijard v letu 1920 na 54 milijard. Od čistega dobička 10 milijonov 480.665 K 32 vin. je zavod za leto 1921 razdelil 8% dividende.

Banka angažira v nekaterih važnih vel. industrijskih podjetjih, med dr. vodi konzorcij, sestoječ iz države, neke angleške družbe ter banke, kateri je prišel v Slavoniji z vrtanjem na novo odkritih petrolejskih poljih, ki obeta velike uspehe.

S fuzijo z Jugoslovansko Union-bankom razširi Slavenska banka svoj delokrog tudi na Slovenijo, ker prevzame 7 podružnic in 2 ekspozituri Union-banke. Po fuziji bo imela banka delniške glavnice in oficijskih rezerv nad 200 milijonov kron in z vlogami nad 1/2 milijarde razpoložljivih denarnih sredstev.

V novi upravni odbor, kateremu je izvoljen za predsednika znani zagrebski veletržec Janko Zimmermann, za II. podpredsednika veleindustrialec V. Arko, za III. podpredsednika pa odvetnik dr. Rudolf Rodanič, so nadalje izvoljeni: Ivo Antičević, glavni ravnatelj Zadrugne saveza v Splitu; dr. Branko Arko, odvetnik in posestnik v Zagrebu; dr. Fran. Černe, ravnatelj Mesne hranilnice v Ljubljani; Emil pl. Eisner, arhitekt na Dunaju; dr. R. Franz, industrialec v Mariboru; Viktor Glaser, industrialec v Rušah; Ivo

Grgurina, veletržec, Rijeka-Zagreb; dr. Milo Katič, primarij v Dubrovniku; Anton Kristan, glavni ravnatelj državnega imetja, Belje; dr. Albert Kramer, Ljubljana; dr. Franjo Lipold, odvetnik, Maribor; Vinko Majdič, industrialec, Kranj; dr. Milan Mayer-Marić, Zagreb; Stjepan Mihun, posestnik, Zagreb; Peter Orepić, industrialec, Dubrovnik; Franjo Pavelić, veletržec, Zagreb; Lovro Petovar, posestnik, Ivanjke; Ciril Pirc, župan, Kranj; Avgust Praprotnik, generalni ravnatelj Slavenske banke, Zagreb; Albert Rupp, veletržec, Osijek; dr. Edo Radošević, zobozdravnik, Zagreb; dr. Andro Svilokos, generalni konzul SHS, Valparaiso (Chile); dr. Fritz Scherbaum, industrialec, Maribor; Ante Šutej, industrialec, Zagreb; Vladimir pl. Treščec-Branjski, veliki župan v pok. Zagreb; Ervin Weiss, veletržec, Zagreb; Gustav Westen, industrialec, Celje; Filip Supančič, posestnik, Ljubljana; — V nadzorstvo pa so izvoljeni: Makso Bauer, veletržec, Zagreb; Franc Derwuschek, industrialec, Maribor; dr. Emanuel Kovačič, mestni fizik, Brod na Savi; Milan Kreković, zemljemerec, Zagreb; dr. Janko Olip, odvetnik, Beograd; V. Spasojević, vsučiliščni profesor, Beograd; Oton Schwarz, veletržec, Zagreb; Ivan Veselič, trgovec, Ormož. — Za predsednika nadzornega odbora je izvoljen Milan Kreković, za njegovega

namestnika pa Ivan Veselič. — Za generalnega ravnatelja Slavenske banke je postavljen Avgust Praprotnik. Banka bo imela poleg svoje glavne centralne v Zagrebu posebne poslovne centrale v Ljubljani in Beogradu.

## Sport.

O Privremeni odbor za lako atletiku v Beogradu, izabran od zbora sportista na dan 10. 3. 1922 god., izradio je stazu i program za trke »Kroš-kontri«, koje će se održati u Beogradu za pehar »Politike« 17. aprila 1922 pre-poldne, na konjskem trkališču Dunavskog Kola Jahača »Knez Mihajlo« i razpisuje ga ovim svima klubovima (sportskim i atletskim), društvima i školama iz cele Kraljevine, u vezi sa dole označenim kategorijama. Trkačka staza: Dužina staze je oko 6 km. Start i cilj na konjskom trkališču Dun. Kola Jahača. Kategorije: 1. Seniorska. Za sve lakatletičare, članove Jugosl. Lakatletičkog Saveza. 2. Juniorska. Za sve one, koji nisu dobili prvu nagradu na kakvoj trci od 3 km pa na više. 3. Početnici. Za one, koji nisu učestvovali na trkama 3 km na više. 4. Fotbalska. Za loptače, članova Jug. Lop. Saveza. 5. Sokolska. Za Sokole sviju društava u Kraljevini. 6. Dijačka. Za dijake sviju škola do 20 godina. Svi trkači moraju biti člani kakvog sport, ili atletičkog kluba,

društva ili škole. Pobjednik pehara »Politike«: Prvi trkač, koji udje u cilj, dobić onoliko tačaka, koliko za njim svega trkača stigne. Povlasticu za vožnju: Kako je vrlo važno pitanje povlastica prilikom putovanja za one, koji dolaze iz drugih mesta, da uzimu učesća na ovoj velikoj pešačkoj trci, to je Privremeni odbor za Laku Atletiku stavio sebi u dužnost, da reguliše tu stvar kod Ministra Saobraćaja. O povlasticama ili eventualno besplatnoj vožnji svi će se učesnici blagovremeno izvestiti. Podrobniji popis v »Sportu« številka 5.

## Gospodarstvo.

g Mariborsko sejmsko poročilo. Na živinski sejem dne 11. t. m. se je priglasilo 7 bikov, 127 volov, 278 krati, 5 telet. Skupaj 417 glav. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli kg žive teže K 30—35; poldebili voli 28—30; plemenski voli 28—33; biki za klanje 22—28; glavne krave debele 22—30; plemenske krave 16—22; krave za klobasarje 14—18; molzne krave 18—22; breje krave 18—22; mlada živina 21—32. Mesne cene: volovsko meso II. vrste kg. K 48—60; meso bikov, krav, telic 48—60; teleče meso I. vrste 52 II. vrste 48; svinjsko meso sveže 72—80.

g Osnovanje produktne borze v Ljubljani je odobril minister trgovine in industrije.

## GOSPODARICA SVETA.

Avanturističen roman. Spisal: Karl Figdor. Prevel: R. R.

(Dalje.)

(55)

»Ti in jaz, Allan hočeva postati voditelja novega, svobodnega človeškega pokolenja. »Gospodarico sveta« si me imenoval v šali. V ljubezni bom blagoslovila moje ženo in na moji zastavi bo zapisana z zlatimi črkami beseda »Osvojenost«.

Mavda odpre oči.

Kakor, da bi hotelo potrditi solnce te njene besede vžari tisti trenutek v še lepši svetlobi.

»Moji mladeniči, voditelji bodočega pokolenja že raste! Kadar nama pade ob poslednji uri iz rok najina zastava, Allan — jo bodo oni zopet dvignili! Nesli jo bodo dalje. Vodili bodo ljudi, brate svobode po jasni poti — v novo jutro.

»V kraljestvo miru!»

— Mavda zapre oči. Za trenutek se ji zazdi kakor da stoji pred njo Allan prihranjujoč njenim besedam. Kakor v sanjah se nagne naprej... kakor, da bi se hotela skloniti k njemu, kakor da bi ga hotela poljubiti. Toda bila je le misel vročega hrpenenja. — Allana ni.

Trepet tajne groze spreleti vse njeno telo in naenkrat jo objame, sama ne ve zakaj, temna bojazen.

»Ne bodi hud dragi,« zašepeče, »če sem malodušna... Samo ženska sem...«

— Ure teko. Počasi in kakor da bi se branile poteči v nepovratnost. Brez cilja tava Mavda po zapuščenih, samotnih sobah. Ves prejšnji mir jo je naenkrat zapustil, razblinila se je v nič vsa prejšnja, tako močna vera...

Končno se je polasti tak nemir, da ne more več vzdržati. Gori v stolpu je vendar brezčilen brezovjav.

Poslušati mora!

Mavda je bila v zadnjih dneh na skrivnem ne da bi Allan za to kaj vedel, dala zgraditi malo sprejemno brezžično postajo, da bi mogla še sproti dobivati z Eiffelovega stolpa vsa poročila o poteku javne preizkušnje dalekotopilnega stroja. Postaja se nahajala v malom, zgornjem prostoru stolpa, v katerem stoji že od prejšnjega dne mlad telegrafist ob sprejemnem stroju previdno pazil na vse pogovore brezžičnih postaj.

»Dobro jutro gospod Müller,« ga prijazno pozdravi Mavda. Ob njenem pozdravu se ji telefonist pokloni.

»Ali ni še nobenega poročila iz Pariza?»

»Vse polno poročil je milostiva, toda važnega ni nobenega. G. Stanley je jedel večeraj pri Ritzu ter bil toliko in toliko ur zunaj pri stroju. Maloštevilne se deže na tribunah, ki so bili še nerazprodani so plačali radovedneži danes s celimi tisočaki. — Reporterji vseh mogočih listov so oblegali gospoda Stanleya, da bi izvele iz njega kake podrobnosti, toda kolikor se da presoditi po poročilih, ki jih pošiljajo, in niti eden govori z njim. Nepriznaničnega se, kakor izgleda, ni dogodilo nič.«

»Trenutek!« Telefonist se obrne naglo zopet k stroju, v katerem se začne drobno prasketanje.

Zbiranje množice na Marsovm polju se je pričelo, prestavi glasno hitro drugo drugemu sledeče znamenje. »Kordon vojaštva je zastražil stroj. V strojarni so delavci pridno na delu. Oba inženirja gospoda Stanleya sta stopila v pred strojnico čakajoči avtomobil ter se odpeljala v mesto. Pred hotelom, v katerem stanuje gospod Stanley, se gneto nepregledna množica ljudi, ki bi radi videli slavnega iznajditelja, ko se bo odpeljal na Marsovo polje. Avtomobil z inženirjem je dospel pred hotel. Inženirja gresta v hotel. Očividno gresta po zadnja navodila za odločilni trenutek. Angleški poslanik baron Murphy se je pri-

peljal v avtomobilu pred hotel. Njegova legitimacija mu pomore, da mu dovoli vstop. Govoril bi rad z gospodom Stanleyem. Glasom neke vesti je angleška vlada pripravljena plačati iznajditelju celo milijardo funtov sterlingov, ako ji izroči stroj...«

Aparat prestane.

Maydo spreletujeta vročina in mrz obnem.

»Kako se imenuje poslanik?»

»Murphy, če se ne motim,« odgovori telefonist.

»baron Murphy.«

Mavda prebledi, omahne, išče opore. Prestrašen planje telegrafist k njej.

»Saj ni nič hudega,« šepeče Mavda komaj slišno.

»Spala nisem in...« čuden brezizrazen smehlaj spro-

leti njeno obličje... »razburjena sem.«

V aparatu prične zopet prasketati...

Mavda sede na stol, katerega ji je bil ponudil te-

legrafist. V njej so se prebudili vsi strašni spomini na one usodne dni v Petrogradu in srce ji bije tako

močno, kakor da bi ji hotelo počiti.

Zdi se ji, kakor da je zopet ona uboga, zapuščena

Mavda Gregaardova, kakor da so izginila, se v nič

razblinila vsa ona poznejša leta skrite, tihe sreče.

Tako jo je spremenilo že samo golo ime njenega nek-

danjega mučitelja.

(Dalje prihodajšč.)

## Pozor!

V četrtek, petek in soboto

v »Prešernovi kleti« v Gosposki ulici  
pojedina pečeni in ocvrtili ribi.

Joči se pristna ljutomerska vina kakor tudi brezalkoholni grozdni sok in malinovec. — Izvrstna kuhinja vedno na razpolago.

Cenjenemu občinstvu se priporoča, da si za praznike nabavi dobre ljutomerske kapljice.

Rado in Kati Jazbec.

Veliko stavbeno podjetje v Jugoslaviji

išče

567 3—1

skladiščnega oskrbnika

Prednost imajo prosilci s prakso.

Ponudbe z zahtevo plače pod  
»A. B.« na upravo »Tabora«.

## Pozor!

Gostilna »BALKAN«, Linhartova ul. 13.

Ravnokar dospel:

Rizling, traminec, muškatelec, ter vinček letnika 1917, izvrstna kapljica iz jarenskega dvora.

Vesele velikonočne praznike želi vsem

gostom, prijateljem in znancem  
gostilničarka »Balkana«.

Perfekten knjigovodja(kinja)

slovenskega in nemškega jezika popolnoma vešč se išče za takoj. Ponudbe pod »Zmožnost« na upravo »Tabora«.

561 3—2

Dežne plašče

klobuke, perilo, čevlje, različno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri pri

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg št. 2

Solide cene!

555 10—3

## Mala oznanila.

Moska nova poletna obleka se po ceni proda. Kežarjeva ul. št. 4. 568

Palice v veliki izbiri in najceneje v galanterijski trgovini Baloh & Rosina, Grajski trg. 570

Proda se stenski telefon. Naslov pove uprava.

Kupi se: 1 dynamo 110—120 volt, ca. 5,5 Kw, nov ali rabljen, novejši type. Proda se: 1 nov nerabljen stroj za skakanje (Dicktenhobelmaschine) 500 mm odprtine in ena teška ročna stiskalnica iz železa. Naslov pove oglašni zavod I. Sušnik, Slovenska ul. 563 3-2

Naznanilo slavn. občinstvu

da sem prevzela

gostilno »Pri Urbanu«, Vrbanova ulica 28

od g. Šoberja. Potrudila se bom, slavnemu občinstvu postreči z najboljšimi domačimi ter pristnimi dalmatinskimi vini. Mrzla in topla jedila vedno na razpolago.

Za obilen obisk se priporoča

Ivanka Živic

Vrbanova ulica 28.

Dva gospoda

iščeta separirano sobo, ako mogoče s hrano, v centru mesta. Ako ni prostora za oba, pa vsaj sobo za enega in s popolno preskrbo. Ponudbe pod »Q. I.« na Mariborsko uskarno.